

$W \geq W_{кр} = \chi_{\alpha, \nu}^2 / (m(n-1))$ при $\nu = n - 1$, ступені свободи для розподілу χ^2 (табл. 1.).

Таблиця 1.

Перевірка гіпотез H_0 та H_a в залежності від кількості оцінюваних об'єктів

Кількість оцінюваних об'єктів (n)	
n ≤ 7	n > 7
<p>H_0 приймається при умові: $W < W_{кр}$; H_a приймається при умові: $W > W_{кр}$</p> <p>Гіпотези перевіряються, за допомогою таблиць критичних значень коефіцієнта конкордації при малій кількості оцінюваних об'єктів.</p>	<p>Нульова гіпотеза (H_0) відхиляється при умові: $W > W_{кр}$; $m(n-1)W = W \geq W_{кр} = \chi_{\alpha, \nu}^2 / (m(n-1))$ де α – рівень значимості; $\nu = n - 1$, ступені свободи для розподілу χ^2. Гіпотези перевіряються при допомозі таблиць χ^2 розподілу, шляхом порівняння розрахункового значення коефіцієнта конкордації (W) з критичним ($W_{кр}$).</p>

На основі вищеописаного інструментарію можна на найвищому рівні об'єктивності визначити міру узгодженості оцінок експертів. Використання з цією метою пакетів прикладних статистичних програм значно спрощує розрахунки, дозволяє оцінити значну кількість об'єктів та виключає можливість помилки. Результати апріорного моделювання дають можливість визначити фактор із найбільшою мірою впливу на підприємство. Такий чинник повинен бути всесторонньо проаналізований при допомозі спеціальних методів стратегічного аналізу.

Література:

1. Батуров А.В. Конкурентоспособность фармацевтических производств на региональном лекарственном рынке / А.В. Батуров, Л.В. Мошкова // Фармация. – 2003. – №2. – С.13-18.
2. Бешелев Н.Н. Математико-статистические методы экспертных оценок / Бешелев Н.Н., Гурвич Ф.Г. – М.: Статистика, 1980. – 263 с.
3. Вуколов Э.А. Основы статистического анализа. Практикум по статистическим методам и исследованию операций с использованием пакетов STATISTICA и EXCEL: Учеб. пособие. / Вуколов Э.А. – М.: ФОРУМ: ИНФРА-М, 2004. – 464с.

УДК 657.471.1

Голінач Л. І.,

викладач кафедри аудиту, ревізії та аналізу
 Тернопільський національний економічний університет

**ІНТЕГРОВАНА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ: СУТНІСТЬ ТА ДОСВІД
 ВПРОВАДЖЕННЯ**

Вплив діяльності підприємств на соціально-економічний розвиток суспільства поставили вимоги розширення переліку звітних показників за

результатами роботи бізнесу. Все більшої актуальності набуває потреба формування моделі інтегрованої звітності, про що свідчить значна кількість праць науковців, видань спеціалізованих установ й експертів-практиків. Кожен із них висловлює своє бачення щодо основних причин розширення кількості звітної документації, порядку укладання даних і коло проблем, які слід відображати у процесі звітування.

Представники ініціативи Глобального договору ООН під інтегрованою звітністю розуміють документально оформлену сукупність даних підприємства, що відображає його середовище існування, принципи та методи співпраці з групами впливу, результати діяльності бізнесу в економічній, соціальній та екологічній сфері життя суспільства [1]. Саме представники даної організації є ініціаторами формування Звіту з прогресу, інформаційне наповнення якого призначене для висвітлення основних змін у процесі практичного застосування бізнесом десяти принципів Глобального договору ООН [3].

Інший вид додаткової звітності під назвою "Звіт із сталого розвитку" рекомендують готувати учасники Глобальної ініціативи із звітності [4]. Методика його формування ґрунтується на паритетному відображенні екологічної, економічної та соціальної складових діяльності бізнесу у відповідності до праці Дж. Елкінгтона "Потрійна лінія".

Зокрема, підприємства зобов'язані показати економічні результати діяльності звітного періоду, становище на ринку (дохід від продажу товарів, прибуток, сегменти ринку та частку компанії на них тощо). Формуючи дані, які свідчать про природоохоронну діяльність, бізнес-структурам рекомендують наводити кількісну та вартісну інформацію про обсяги спожитих природних ресурсів (води, енергії, сировини), а також вказати витрати та результати діяльності, пов'язаної із збереженням біорізноманіття на Землі, утилізацією відходів.

Обґрунтування рівня впливу підприємства на соціальну систему, в межах якої воно функціонує, є останньою складовою процесу звітування. У даному випадку запропоновано розкривати інформацію про витрати та результати заходів, які стосуються дотримання основних принципів і прав у сфері трудових відносин, визначених Міжнародною організацією праці, взаємовідносини із місцевою громадою.

Рекомендації розширення підзвітної інформації висловлює Американський інститут сертифікованих громадських бухгалтерів, пропонуючи всебічну модель звітування. Окрім інформації, наведеної у фінансовій звітності, фахівці-представники даної організації пропонують акцентувати увагу й на розширенні спектру інформації, пов'язаної із планами операційної, інвестиційної діяльності підприємства, очікуваними ризиками та невизначеностями, а також способами їх попередження. Висловлено пропозиції детально звітувати про основні чинники зростання вартості підприємства, особливості стратегії та завдання, призначені для її виконання.

Важливим звітним документом є еко-баланс, засновником якого стала Рада Європейського союзу. Вона сформувала низку директив з питань створення інформації про природоохоронну діяльність. Аналогічними за

змістом пропозиції для вирішення проблеми охорони навколишнього середовища пропонує Міжнародна організація стандартизації (ISO) [2; 5]. На основі еко-балансу здійснюють системне виявлення, оцінювання та відображення негативного впливу діяльності підприємства на зовнішнє середовище. Процедура його складання передбачає чотири основних частини: баланс "витрати-випуск", баланс процесів, баланс продуктів, баланс місця розташування промислового об'єкту.

У першій частині документу наводять інформацію про процеси постачання сировини, матеріалів, енергії, дані витрачання природних ресурсів для випуску продукції. Внутрішні процеси підприємства, пов'язані із виробництвом товарів не беруть до уваги. Внутрішню структуру діяльності економічної одиниці й оцінку її впливу на забруднення атмосферного повітря, водних, земельних ресурсів розглядають у балансі процесів і в балансі продуктів підприємства.

У першому із них до уваги беруть окремі процеси та обґрунтовують ступінь негативного впливу на природне середовище кожного із них. У другому, – відображають вплив на довкілля окремих видів продукції виробничого об'єкту протягом повного їх життєвого циклу. У балансі розташування підприємства враховують інші чинники, що впливають на екологічну ситуацію у суспільстві та які не знайшли відображення у попередніх видах частин балансу. Інформація екологічного балансу є важливим джерелом контролю за впливом діяльності підприємства на зовнішнє та внутрішнє середовище.

Таким чином, інтегрована звітність допоможе розширити сферу діяльності, результати якої можна буде відобразити у звітній документації підприємств. Це сприятиме посиленню контролю держави, інших економічних суб'єктів та громадського контроль над діяльністю бізнесу, підвищенню стандартів функціонування підприємств.

Література:

1. Глобальний договір Організації об'єднаних націй [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mlsp.gov.ua>
2. Environmental management – Environmental assessment of sites: ISO 14015:2001 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.iso.org>
3. Leading the way in communication on progress [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.globalreporting.org
4. Sustainability reporting guidelines – version 3.1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.globalreporting.org
5. Tomorrow's Company: the Role of Business in a Changing World, Royal Society for the Encouragement of the Arts [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.thersa.org>